

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-02-09

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

Försvarsunderrättelseverksamhet

Enligt en lagrådsremiss den 18 januari 2007 (Försvarsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet,
2. lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,
3. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Daniel Ström.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Allmänt

I lagrådsremissen behandlas, jämte annat, dels förslag till ändringar i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet, dels en ny lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som berör den signalspaning som får bedrivas av Försvarets radioanstalt (FRA). Denna myndighet är, namnet till trots, inte en militär myndighet utan en civil

myndighet som på uppdrag av andra myndigheter och regeringen bedriver signalspaning. Avnämare av underrättelser som resulterar från signalspaningen är i första hand Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).

Den underrättelseinhämtning i form av signalspaning som FRA bedriver har tidigare varit oreglerad och vilat på principen att etern är fri. Signalspaning mot signaler i etern har således sedan länge ansetts förenlig med det skydd gentemot det allmänna som 2 kap. 6 § regeringsformen uppställer till skydd mot hemlig avlyssning eller upptagning av telefonsamtal eller annat förtroligt meddelande. Principen om eterns frihet har dock ifrågasatts och torde allt mer kunna ifrågasättas när en allt större del av vår privata kommunikation blir eterburen. Bestämmelserna om hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning i 27 kap. rättegångsbalken gör inte skillnad mellan fast telefoni och mobil trådlös telefoni, utan tillstånd till avlyssning eller övervakning i polisens brottsbekämpande och brottsutredande verksamhet måste alltid inhämtas av domstol. I Europadomstolens praxis avseende hemlig avlyssning har samma krav ställts på villkoren för avlyssning av trådlös kommunikation som i fråga om annan telekommunikation (Weber och Saravia mot Tyskland, mål nr 54934/00).

När det gäller samhällets behov av en effektiv underrättelseverksamhet har i lagrådsremissen pekats på att inhämtning genom signalspaning utgör en av grunderna för Sveriges underrättelseinhämtning. Denna måste med hänsyn till vår alliansfrihet bygga på att vi har en sådan säkerhetspolitisk underrättelseförmåga att vi inte blir beroende av andra länders säkerhetsorgan.

Historiskt sett har den eterburna avlyssning som FRA:s signalspaning varit inriktad på ansetts tillräcklig för att i olika avseenden tillgodose landets säkerhetspolitiska behov. Den tekniska utveckling som

äkt rum på senare år har emellertid inneburit att den behövliga information som tidigare kunde infångas genom eterburen signalspaning numera i högre utsträckning sker via tråd eller kabel. I fråga om trafik till och från Sverige går enligt en uppgift från FRA i 11-septemberutredningens betänkande SOU 2003:32 (s. 129) 98 % i kabel. Någon motsvarande uppgift avseende signaler i andra länder finns inte men saknar i det aktuella lagstiftningsärendet betydelse.

Signalspaningens möjligheter att inhämta för Sveriges utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik relevanta uppgifter kan därför antas radikalt ha reducerats. Det är mot den bakgrunden som det nu funnits skäl att överväga en reglering som medger att som stöd för de säkerhetspolitiska beslutsfattarnas överväganden låta signalspaningen omfatta inhämtning av signaler i elektronisk form även då signalerna befinner sig i tråd.

Till skillnad mot vad som i Sverige gäller elektronisk kommunikation i eter har dock inhämtning av signaler i tråd, som ofta direkt riktar sig mot viss eller vissa personer i polisens brottsbekämpande verksamhet, alltid ansetts vara av synnerligen integritetskänslig karaktär och är därför omgärdad av särskilda regelsystem för att förhindra missbruk. När nu gränserna mellan trådbunden och eterburen kommunikation på grund av den tekniska utvecklingen i viss utsträckning kan sägas vara på väg att suddas ut finns det därför anledning att även se över reglerna när det gäller förutsättningarna för avlyssning av trådlös kommunikation. I detta avseende framhålls också i remissen att det med hänsyn till hur verksamheten måste bedrivas skulle innebära praktiska problem att behöva tillämpa olika rutiner beroende på från vilket medium som kommunikation inhämtas. Det globala nätet är, som redovisas i lagrådsremissen, också uppbyggt på sådant sätt att det kan bero på slumpartade förhållanden om en viss kommunikation förmedlas delvis i tråd, delvis trådlöst.

I lagrådsremissen föreslås därför en teknikneutral reglering av den signalspaning som får göras i försvarsunderrättelseverksamhet. Detta innebär alltså i och för sig en ny reglering av förutsättningarna för den eterburna signalspaningen men öppnar också möjligheter till signalspaning även när signalerna befinner sig i tråd.

Den signalspaning som kan bedrivas, vare sig det rör sig om eterburn eller trådbunden kommunikation, avser i sig enorma informationsmängder. Endast en ytterst begränsad del kan antas ha intresse från underrättelsesynpunkt. Oavsett att det krävs en selektiv sökprocess för att skilja ut den mycket begränsade trafik som kan vara av intresse i underrättelsearbetet och att hemlig avlyssning i försvarsunderrättelseverksamhet inte kan ses som ett straffprocessuellt tvångsmedel, torde ändå redan existensen av ett system som tillåter hemlig avlyssning utgöra ett hot mot dem som träffas av lagstiftningen. Detta hot slår med nödvändighet mot den frihet att kommunicera som bör finnas mellan människor som använder telekommunikationstjänster. Det utgör därför i sig själv ett intrång i såväl privatliv som korrespondens och därmed också ett intrång som kan komma i konflikt såväl med den rätt till skydd för privatlivet var och en har enligt artikel 8 i Europakonventionen som med det grundlagsskydd denna rätt har enligt 2 kap. 6 § regeringsformen. Lagrådet anmärker att detta intrång, i motsats till vad som anges i lagrådsremissen men i enlighet med vad som har anförts av vissa remissinstanser, sker redan genom att staten bereder sig tillgång till teletrafiken och inte först när ett visst meddelande avskils för analys genom sökbegreppen. Karakteren av intrång förringas inte av att sökningen sker med automatiserad behandling.

Mot bakgrund av de intrångsfrågor i enskildas privatliv som det nu framlagda lagförslaget ger upphov till får lagförslagen, främst vad

gäller den föreslagna signalspaningslagen, anses vara av sådan vikt att det till en början aktualiserar en fråga av mer formell karaktär, nämligen frågan om det i 7 kap. 2 § regeringsformen föreskrivna beredningskravet iakttagits.

Enligt nämnda lagrum skall i lagstiftningsärenden behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter. Vidare skall, i den omfattning det behövs, sammanslutningar och enskilda lämnas tillfälle att yttra sig. En sådan beredning är av väsentlig betydelse, bl.a. för att påvisa eventuella oklarheter och tillämpningssvårigheter som kan vara förknippade med lagförslaget.

När det gäller beredningsunderlaget kan till en början konstateras att den år 2004 tillsatta Integritetsskyddskommittén (Ju 2004:05) har till syfte att kartlägga och analysera sådan lagstiftning som berör den personliga integriteten. I uppdraget ingår otvetydigt att behandla den typ av integritetsfrågor som kan uppkomma vid signalspaning i samband med försvarsunderrättelseverksamhet. Kommittén skall slutredovisa sitt arbete senast den 20 december 2007. Lagrådet anser att det i och för sig funnits fog för att låta en granskning av kommittén ingå i beredningsunderlaget innan slutligt ställningstagande tas till om den nu föreslagna lagstiftningen bör komma till stånd, bl.a. för att den inte skall behöva ändras som en följd av kommitténs arbete. Någon remiss till kommittén har inte skett. Det bör dock framhållas att den nu föreslagna lagstiftningen tar sikte på försvarsunderrättelseverksamhet som skall bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet, där verksamheten endast får avse utländska förhållanden och en sökning endast om synnerliga skäl föreligger får direkt avse en viss fysisk person. Fråga är således, som nämnts ovan, inte om några straffprocessuella åtgärder riktade direkt mot enskilda utan snarare verksamhet riktad mot företeelser i vår omvärld av betydelse

för Sveriges säkerhetspolitik. Frågor som har samband härmed har under flera år med ett brett remissförfarande behandlats direkt eller indirekt i det offentliga utredningsarbete som ligger till grund för lagrådsremissens lagförslag. Det finns således ett omfattande material på området som belyser olika aspekter av Sveriges försvars- underrättelseverksamhet.

Enligt Lagrådets mening är det material som finns också av tillräcklig omfattning och kvalitet för att kunna ligga till grund för lagstiftning på det område som lagrådsremissen behandlar, även om det naturligtvis kan finnas utrymme för olika uppfattningar beträffande materialets fullständighet, aktualitet och relevans i olika frågor.

Vid denna bedömning uppkommer frågan om en lagstiftning som tillåter ett övervakningssystem som utgör ett intrång i den enskildes privatliv ändå bör godtas.

För att ett sådant intrång skall kunna försvaras måste det till en början otvetydigt rymmas inom ramen för sådana begränsningar av fri- och rättigheter som enligt 2 kap. 12 § regeringsformen får göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. En jämförelse kan här göras med vad som föreskrivs i punkten 2 av artikel 8 i Europakonventionen om att rätten till privatliv och korrespondens inte får inskränkas av offentlig myndighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn bl.a. till statens säkerhet. Säkerställande av nationella säkerhetsintressen är således i och för sig ett sådant ändamål som kan motivera inskränkningar i annars grundläggande fri- och rättigheter. Det allmänna har också i Europadomstolens praxis ansetts ha ett relativt brett tolkningsutrymme i fråga om vilka åtgärder som får vidtagas för att tillgodose detta ändamål.

Remissinstanserna synes också i princip vara eniga om det behov av underrättelseinhämtning som svensk säkerhetspolitik erfordrar samt om att det i fråga om metoder för underrättelseinhämtning saknas alternativ som kan mäta sig med signalspaning när det gäller effektivitet och praktiskt värde. Inte heller synes signalspaning för att den skall fungera på ett tillfredsställande sätt rent praktiskt kunna bedrivas på annat sätt än vad som förutsätts i lagrådsremissen.

Som företeelse får likväl signalspaning, såväl eterburen som trådbunden, anses acceptabel endast under förutsättning att den i n-skränkning av rättighetsskyddet som uppkommer står i rimlig proportion till det syfte som skall uppnås genom förfarandet samt att systemet i sig innehåller sådana effektiva rättssäkerhetsgarantier och kontroller att missbruk förhindras. När de tekniska möjligheterna väl föreligger finns alltid en risk för missbruk. Erfarenheterna – bl.a. de som bedömts av Säkerhetstjänstkommissionen, SOU 2002:87– visar att risken är reell.

En viktig utgångspunkt är därvid dels att myndigheterna inte får ges så vida befogenheter att medborgarnas tilltro till dem påverkas negativt, dels att regelsystemet blir så transparent och tydligt att systemet även i övrigt framstår som godtagbart. Det är också i nu nämnda hänseenden som det i olika avseenden framförts erinringar mot de förslag som lagrådsremissen behandlar.

I första hand får det anses grundläggande för att ett system som möjliggör avlyssning av meddelanden som förmedlas genom elektronisk kommunikation skall kunna godtagas att ändamålet med den avlyssning som får göras öppet redovisas i lag och att omfånget av avlyssningen begränsas till vad som är absolut nödvändigt i ett demokratiskt samhälle. I dessa avseenden får en begränsning till försvarsunderrättelseverksamhet som endast berör utländska förhållanden i

och för sig anses godtagbar. En ytterligare begränsning ligger däri att avlyssningen endast avser trafik som korsar Sveriges gräns, inte rent inhemsk trafik. Som påpekats under remissförfarandet innebär emellertid kommunikationsnätets utformning att det beror av slumpen om trafik mellan avsändare och mottagare i Sverige kommer att föras över landets gräns eller inte, vilket gör denna begränsning oförutsägbar.

Den begränsning som ligger i att avlyssning endast skall få ske inom ramen för en viss inriktning, antingen en som angetts av regeringen eller sådana där de myndigheter som önskar bistånd av FRA erhållit ett tidsbegränsat tillstånd av en fristående myndighet till den närmare inriktningen av signalspaningen, utgör ytterligare en i detta sammanhang nödvändig begränsning. Detsamma gäller det förhållandet att signalspaningen, för att begränsa det enorma informationsflödet när det gäller den mest integritetskänsliga inskränkningen som sker genom avlyssning av signaler i tråd, skall ske automatiserat och endast avse signaler som identifierats genom sökbegrepp. Fastställandet av dessa sökbegrepp blir därför av synnerlig betydelse för omfattningen av avlyssningen. Sådana begrepp torde närmast komma att avse koder och krypteringar hänförliga till olika företeelser i vår omvärld och får inte annat än när det är av synnerlig vikt för försvarsunderrättelseverksamheten vara direkt hänförliga till person.

En ytterligare rättssäkerhetsgaranti till skydd mot missbruk är de bestämmelser i lagen som innebär att rapportering av underrättelser med uppgifter om vad som inhämtas endast skall få beröra en viss fysisk person om rapporteringen är av betydelse ur försvarsunderrättelsesynpunkt. En praktisk begränsning följer vidare av det förhållandet, som upplysts vid föredragningen, att meddelanden som inte träffas av sökbegrepp inte lagras i någon som helst form utan oåterkalleligt har "passerat" och inte kan rekonstrueras. Till detta kommer att

upptagningar eller uppgifter som inhämtas genom signalspaning enligt förslagets 6 § omgående skall förstöras om de berör enskild person och bedöms sakna betydelse för försvarsunderrättelseverksamheten eller avser kommunikation som rör viss privilegierad information, såsom sådan som omfattas av meddelarskydd eller förhållandet mellan en försvarare och hans klient. Härtill kommer att även annan information skall förstöras om det vid den kontroll som innefattas i förslagets 9 § framkommer att inhämtningen inte är förenlig med lagen eller annars utgör ett intrång i enskildas rättigheter som inte står i rimlig proportion till syftet med verksamheten.

För att systemet skall kunna godtas måste det emellertid också finnas en effektiv kontroll och uppföljning av signalspaningsverksamheten som garanterar att regelsystemet både följs och upprätthålls. I dessa avseenden erfordras enligt Lagrådets mening kompletteringar som behöver beläggas ytterligare under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Dessa kompletteringar har, på sätt framgår nedan i anslutning till förslagets 5 och 9 §§, i första hand anknytning till bestämmelserna rörande den tillståndsgivning som skall ske när en myndighet önskar ge FRA:s signalspaning en viss inriktning samt till den kontroll av FRA:s verksamhet som inbegriper även vad som följer av sådan inriktning som, utan tillståndsgivning men efter samråd med tillståndsmyndigheten, anges av regeringen.

Med de kompletteringar som Lagrådet föreslår utformas regelsystemet så, att det får anses innebära att en godtagbar balans nåtts mellan enskildas grundlags- och konventionsskyddade krav på skydd mot intrång i privatlivet och det allmännas rätt och skyldighet att svara för att nationella säkerhetsintressen kan tillvaratas. Det förutsätter effektiva kontrollmekanismer som ges tillräckliga resurser för att kunna svara för uppföljning och kontroll av all signalspaningsverksamhet och därmed förhindra missbruk.

Förslaget till lag om ändring i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet

2 §

I ett nytt andra stycke föreskrivs i första meningen att inhämtning i försvarsunderrättelseverksamhet får ske med särskilda metoder. Vad som avses med särskilda metoder utvecklas inte annat än genom hänvisning till lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter och prop. 2005/06:149 s. 28. Med uttrycket avses där ”inhämtning genom förfaringssätt som det inte ankommer på andra underrättelseorgan att använda”. Det ligger måhända i sakens natur att detta inte är särskilt upplysande. Bestämmelsen förefaller inte heller ägnad att klargöra gränsdragningen mot brottsbekämpande och brottsförebyggande verksamhet. I författningskommentaren anges att bestämmelsen är av informationskaraktär och inte ger några tvångsmedelsliknande befogenheter gentemot enskilda. Bestämmelsen synes efter sin ordalydelse ägnad att missförstås i detta hänseende, och Lagrådet förordar att meningen utgår.

Förslaget till lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

5 §

I paragrafen behandlas inledningsvis de tillståndskrav som uppställs för myndigheternas närmare inriktning av den signalspaning som enligt 1 § får utföras i försvarsunderrättelseverksamhet. Något tillstånd skall dock inte erfordras om inriktningen avser regeringens eget underrättelsebehov. I författningskommentaren beskrivs denna avgränsning så, att tillstånd inte erfordras för en inriktning som avser beslutsunderlag för regeringens ställningstaganden i utrikes-, säker-

hets- och försvarspolitiska frågor. Sådana beslutsunderlag kan emellertid tas fram även i andra myndigheter under regeringen än Regeringskansliet. Det är angeläget att gränsdragningen kring den signalspaning som kräver tillstånd är tydlig. Enligt Lagrådets mening bör den därför i stället utformas så, att regeringen och Regeringskansliet undantas från tillståndsplikten. Undantaget påverkar inte uppföljningen och efterhandskontrollen enligt förslagets 9 §. Paragrafens första styckes första mening kan sålunda förslagsvis avslutas så: "om inriktningen har angetts av regeringen eller Regeringskansliet."

För att undanröja varje tveksamhet som kan uppkomma rörande signalspaningsmyndighetens möjligheter att bedriva signalspaning bör i 1 § första stycket fastslås att signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet endast får ske i de fall regeringen eller, enligt regeringens bestämmande, en myndighet närmare bestämt inriktningen av signalspaningen.

Även om det får godtas att tillstånd inte skall erfordras när fråga är om en inriktning för regeringens eget underrättelsebehov – t.ex. för utrikespolitiska ställningstaganden – anförs i lagrådsremissen att regeringen ändå avser att i samband med sina beslut om inriktning låta tillståndsmyndigheten ta ställning till dess förenlighet med lag, enligt motsvarande kriterier som vid tillståndsprövning för myndigheternas närmare inriktning. Detta samrådsförfarande, som närmast får anses grundat på det beredningskrav som uppställs i 7 kap. 2 § regeringsformen, bör enligt Lagrådets mening tydliggöras genom att bestämmelser om samråd införs också i lagen.

Enligt vad som föreslås i remissen skall som nämnts tillstånden avse inriktningen men i de fall fråga blir om inhämtning av signaler i tråd inte de sökbegrepp som skall komma till användning. Enligt vad som upplysts vid lagrådsföredragningen kommer i ett initialt skede i regel

vissa sökbegrepp att ha utformats för den inriktning som tillstånd söks för, och tillståndsprövningen skulle därför i och för sig i förekommande fall kunna omfatta även vilka sökbegrepp som fick komma till användning.

Eftersom grundläggande för den signalspaning som får bedrivas i fråga om inhämtning av signaler i tråd är att den endast får avse signaler som identifieras genom sökbegrepp bör, enligt Lagrådets mening, de sökbegrepp som initialt avses komma till användning omfattas av den tillståndsprövning som skall göras för den närmare inriktningen av signalspaningsverksamheten. De sökbegrepp som efter det att ett tillståndsbeslut meddelats kan komma till användning får då i efterhand på lämpligt sätt kontrolleras inom ramen för den prövning som skall ske enligt 9 §.

När det gäller tillståndsmyndigheten föreligger i lagförslaget inte någon annan redovisning rörande denna myndighet än att tillstånd skall lämnas av "den myndighet som regeringen bestämmer". Samma uttryck används i 1 § där det anges att "den myndighet som regeringen bestämmer" får inhämta signaler i elektronisk form vid signalspaning. För att undanröja varje form av missförstånd bör det enligt Lagrådets mening av lagtexten framgå att den myndighet som avses i 5 § är en annan myndighet än den myndighet som enligt 1 § får bedriva signalspaning. När det gäller den närmare strukturen hos den avdelning eller enhet inom myndigheten som skall besluta i tillståndsärenden hänvisas vidare till vad som anförs under 9 §.

Det förhållandet att signalspaningsverksamhet inte får bedrivas på sådant sätt att den kommer i konflikt med grundlagens och Europakonventionens krav på skydd för familje- och privatliv innebär emellertid, som nämnts ovan, att regleringen även måste innefatta be-

stämmelser om kontroll och uppföljning av signalspaningsverksamheten.

Enligt lagrådsremissen skall detta i första hand säkerställas genom ett tillståndsförfarande och efterkontroll samt genom att det inom signalspaningsmyndigheten skall finnas ett integritetsskyddsråd som skall ha ett särskilt ansvar för att förhindra att inhämtning sker, oavsett enligt vilken inriktning den bedrivs, som inte är förenlig med lag eller vars syfte inte kan anses stå i rimlig proportion till det integritetsintrång som den medför.

Redan den kontrollfunktion som kan komma att utövas av ett integritetsskyddsråd är av sådan karaktär att den direkt bör framgå av lagen.

Justitierådet Leif Thorsson anför för egen del:

I det remitterade förslaget undantas inriktningar av signalspaningen som avser regeringens eget underrättelsebehov från tillståndsplikt, och enligt Lagrådets förslag undantas sådan inriktning som har angetts av regeringen eller Regeringskansliet. Enligt min mening finns det inte grund för att i en reglering som skall uppfylla Europakonventionens krav om skydd för privatliv och korrespondens undanta signalspaning som utförs för regeringens räkning från kravet på rättslig förhandsprövning.

9 §

Parallellt med den parlamentariska kontroll som regeringens beslut om inriktning är underkastat genom riksdagens konstitutionsutskott och den tillsyn i övrigt som i signalspaningsverksamhet kan komma

att utövas av JK, JO och Datainspektionen föreslås också att en utomstående myndighet skall svara inte bara för tillståndsgivning, utan även för efterkontroll av signalspaningsverksamheten. Enligt lagrådsremissen förutsätts att denna myndighet skall vara densamma som den myndighet som meddelar tillstånd enligt 5 §. Att samma myndighet svarar såväl för tillståndsgivning som för kontroll kan i och för sig godtagas under förutsättning att dessa funktioner utövas på sådant sätt att fråga blir om skilda enheter inom myndigheten som självständigt gentemot varandra svarar för dessa funktioner. Eftersom den myndighet som avses i 9 § skall vara en annan myndighet än signalspaningsmyndigheten bör, av skäl som redovisas under 5 §, detta lämpligen framgå direkt av lagtexten.

Kontrollmyndigheten skall oavsett enligt vilken inriktning signalspaningen bedrivs – dvs. även om inriktningen avser regeringens eget underrättelsebehov eller, med Lagrådets förslag, har angetts av regeringen eller Regeringskansliet – kunna besluta att viss inhämtning skall upphöra eller att upptagning eller uppteckning av inhämtade uppgifter skall förstöras. Det får även förutsättas att frågor om upphörande av inhämtning och förstörelse av upptagningar m.m. kan aktualiseras inte bara inom ramen för myndighetens eget arbete utan också genom påpekanden från enskilda.

En förutsättning för att de enheter eller avdelningar inom myndigheten som skall svara för tillståndsgivning enligt 5 § eller fatta sådana beslut som avses i 9 § andra stycket skall kunna agera som garantier för att det regelsystem som nu föreslås fungerar på ett rättssäkert sätt är att de ges en självständig ställning och tillräcklig judiciell kompetens men även en parlamentarisk anknytning. Detta bör innebära att de enheter eller avdelningar inom myndigheten som beslutar i tillståndsärenden och kontrollfrågor lämpligen får bestå av ledamöter som utses av regeringen på viss tid, förslagsvis minst fyra år, att ord-

föranden och vice ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare och att övriga ledamöter skall utses bland sådana personer som föreslagits av partigrupperna i riksdagen. Enligt Lagrådets mening bör även den nu beskrivna grundläggande strukturen hos de avdelningar eller enheter inom den myndighet som har att besluta i tillståndsärenden eller kontrollfrågor framgå direkt av lagen

Förslaget till lag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation

I den andra punkten i övergångsbestämmelserna föreslås att skyldigheten för operatörer som äger tråd att överföra signaler till samverkanspunkter enligt 6 kap. 19 a § skall tillämpas första gången den 1 juli 2008 samt att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten (dvs. Post- och Telestyrelsen) får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om skyldigheten skall börja tillämpas senare.

Det praktiska behovet av att ytterligare senarelägga tillämpningen av bestämmelserna om operatörernas skyldigheter förefaller i och för sig inte särskilt stort. I remissen nämns som exempel överföring till ytterligare samverkanspunkter och att FRA inte har färdigställt de utsedda samverkanspunkterna. Dessa fall torde inte kräva någon särskild övergångsreglering.

Lagrådet förordar i första hand att den andra meningen i övergångsbestämmelserna får utgå och i andra hand att bestämmelsen utformas att avse inte normgivning utan beslut i enskilda fall.

Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.